Mircea MORARIU

Spectacol-lectură la FITS

Secțiunea *Spectacol-lectură* a Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu nu e neapărat spectaculoasă. Sigur e doar faptul că de zece ani încoace, cu ocazia fiecărei ediții, preț de mai multe zile, de obicei șase, actori, regizori, critici, dar și simpatizanți ai teatrului, adică „civili", se străduiesc, asumându-și rolul de piloți de încercare, să descopere texte noi de literatură dramatică, să le examineze teatralitatea, să aprecieze în ce măsură cele citite ar avea șanse de a cunoaște valorificări scenice viitoare. Cu un efort financiar considerabil, organizatorii Festivalului, ajutați de Editura Nemira, publică anual un volum *hors commerce* ce conține piesele în chestiune. Volumele sunt expediate teatrelor, iar cele ce beneficiază de secretari literari care mai (și) citesc piese noi, de directori interesați de nou și de regizori așijderea, nu le lasă să se prăfuiască în bibliotecă, ci chiar le valorifică, împrospătându-și repertoriu. Iată, bunăoară, valoroasa monodramă *Copilul din spatele ochilor* de Nava Semel, de departe cea mai bună piesă citită la ediția anterioară, se joacă la Teatrul „Gr. A. Petculescu" din Reșița. Ceea ce înseamnă că efortul inițiatorilor, dar și cel al tinerilor actori sibieni – care, pe lângă multe obligații, își asumă de *bonne volonté* și pe aceea de a citi, coordonați de veteranul Virgil Flonta, texte noi reunite deocamdată între pagini de carte –, nu e tocmai zadarnic. Amintesc doar câteva nume de interpreți – Ofelia Popii, Pali Vecsei, Bogdan Sărătean, Cătălin Pătru, Adrian Neacși, Adrian Matioc, Ionela Acasandrei.

A zecea ediție a Secțiunii *Spectacole-lectură,* pe care Teatrul Național „Radu Stanca" și FITS o organizează în parteneriat cu Teatrul Național Radiofonic (adică Redacția *Teatru* a Radioului public) și Secția română a AICT, a adus un element de noutate – schimbarea locației. Sala mică a Casei de Cultură a Sindicatelor a fost înlocuită cu o alta, parcă ceva mai intimă și mai primitoare, din noul complex *Thalia.* Ca de obicei, textele au fost de valori variabile și, din păcate, tot ca de obicei (un obicei ce datează de vreo doi–trei ani), traducerile din limbi străine s-au dovedit nu tocmai profesioniste. Unii traducători nu stăpânesc suficient de bine limba-sursă, alții au ezitări la capitolul expresivității limbii-țintă, că mai mulți nu cunosc specificul limbajului dramatic. Iar cum în *job-description*-ul criticului de teatru se află și menirea de a oferi sugestii, mă gândesc că poate nu ar fi tocmai rău ca în viitor acestei Secțiuni de tradiție să-i fie atașată una menită să-i profesionalizeze pe tinerii traducători.

Am ascultat, în acest an, texte din dramaturgia românească, rusă, spaniolă, belgiană francofonă, americană și irlandeză. În prezența autorului, binecunoscutul regizor de film, dar și de teatru, Mircea Daneliuc, s-a citit piesa *Femei în ghips,* care abordează, într-o manieră modernă și iconoclastă, o temă ce-l preocupă intens pe autor – problematica și traumele cuplului. Rolurile sunt, cum se zice, „ofertante", cei ce au citit piesa au mărturisit că le-a plăcut și că ar dori să o joace pe scena de scândură. Iar cum Mircea Daneliuc însuși a spus că are

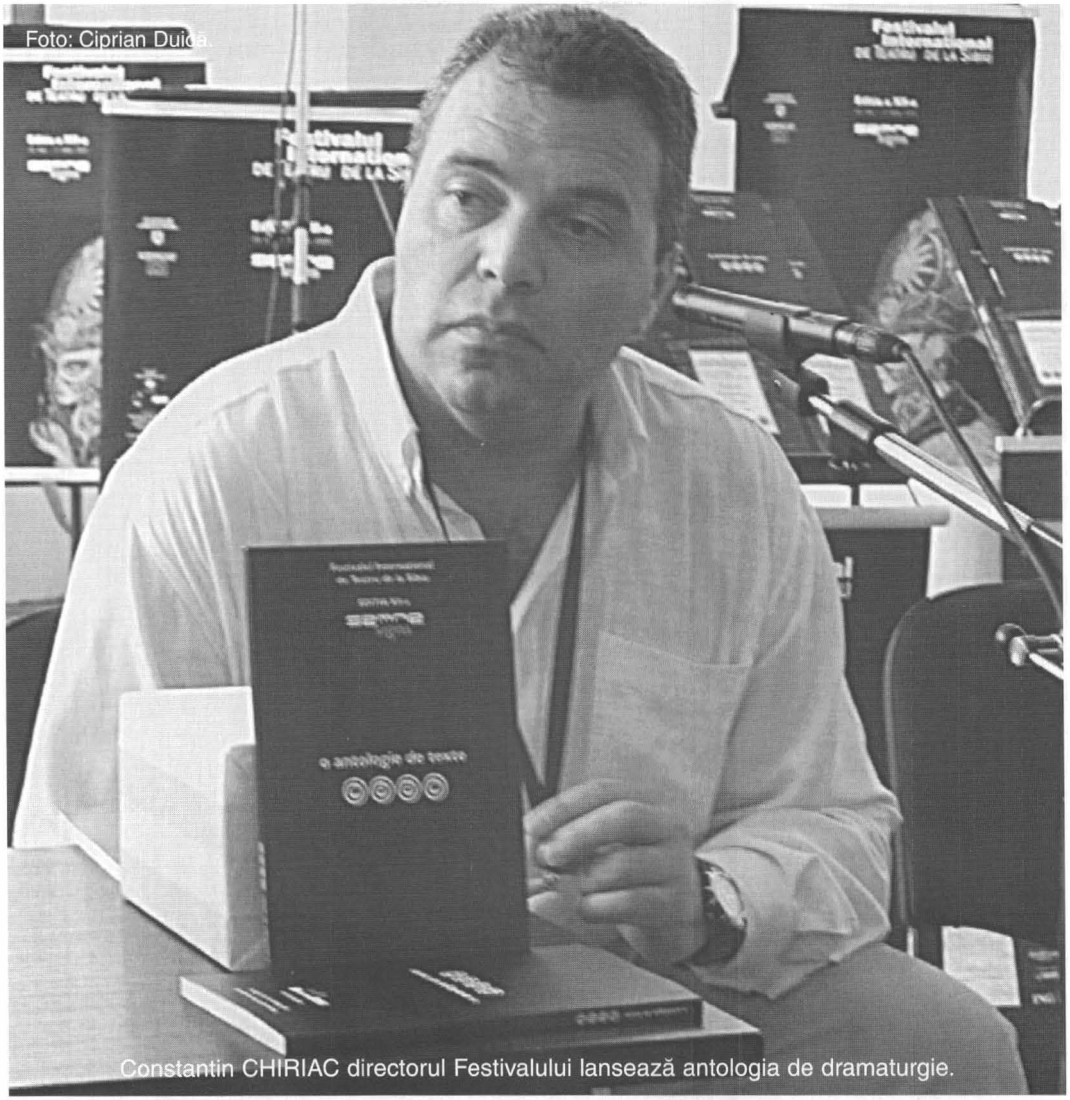

Foto: Ciprian Duica

Constantin CHIRIAC directorul Festivalului lansează antologia de dramaturgie.

aproape o manie de a-şi rescrie textele, cred că nu ar fi rău dacă pe acesta l-ar concentra un pic, fiindcă actul al doilea cam reia povestea din actul întâi, iar partea a treia e inegală. Tot de problematica cuplului e preocupat şi Jacques De Decker, prestigios scriitor belgian de limbă franceză, în piesa *Joc de interior*, o piesă de cameră, scrisă *à la française* ce ar putea da satisfacţie unor actori dornici să se exerseze într-un spectacol de studio. *Departe de cei dragi* a irlandezului Gerald Sturphy conţine numeroase surprize, tot atâtea dezvăluiri şi răsturnări de situaţie şi se aseamănă cu felul în care scriau americanii prin anii '50 ai secolului trecut. Scriitorul e interesat de inepuizabila problemă a familiei destrămate şi tarate. Un paradox. Rusul Dmitri Mincenok, în *Carmen 2*, ambiţionează o rescriere pentru scenă şi în parametrii contemporaneităţii a celebrei poveşti spaniole istorisită pentru prima oară de Mérimée, în vreme ce spaniolul Juan Mayorga, în *Scrisori de dragoste către Stalin*, aduce în prim-plan complicata şi traumatizanta

relație dintre Bulgakov și Iosif Visarionovici, lărgind abil perspectiva și centrând-o asupra raportului dintre intelectual și puterea totalitară. Americana Lisa Beth Kovetz, al cărei nume figurează pe afișul Teatrului „Toma Caragiu" din Ploiești, ne-a propus o extrem de interesantă dramă psihologică, *Eddie înfruntă răul*, text modern ce ar stimula fantezia acelor tineri directori de scenă preocupați de valorificarea inserturilor multimedia în spectacolele de teatru. E, cred, cel mai ofertant text citit anul acesta, dar păcat că nu a beneficiat de o traducere profesionistă.

La discuții, oamenilor „de meserie" li s—au alăturat și spectatorii. Semn că genul acesta hibrid al spectacolului-lectură, căruia unii nu îi prevedeau nici un viitor, chiar interesează și își definește personalitatea. Moderatorii discuțiilor au fost criticii Ludmila Patlanjoglu, Andreea Dumitru, Florica Ichim, Crenguța Manea, Adrian Mihalache și supraiscălitul. Munca de „îndrumare și control" a fost eficient asigurată de colegele Oana Borș și Marinela Țepuș.

Foto: Ciprian Duică.

Dramaturgul Dimitri Mincenok și translatoarea sa.